

B: Visuel formidling – et nyt redskab i samtalen

Christina Juul Anderson, chefkonsulent, cand. psych. og grafisk fascillitator, Mannaz

Visuel formidling – et nyt redskab i samtalen

Vi er så vant til at kommunikere med ord og kropssprog, men vi kan understøtte vores budskaber gennem visuel formidling f.eks. gennem tegninger, der understøtter det talte ord. En visuel formidling kan fange opmærksomheden på en anden måde end en pjece og kan fastholde budskabet på en anden måde end ord.

Når ord ikke slår til, kan det være mere præcist og enkelt at vise eller tale i billeder. Ord kan gøre meget, men af og til siger et billede mere end tusinde ord.

Christina J. Andersen har dekoreret lokalet med spændende, flotte tegnede plancher, hvor budskaberne klart træder frem. Flere af deltagerne er parat til at forlade lokalet, da det går op for dem, at de selv skal prøve at formidle via tegninger, men gennem Christina J. Andersens dygtige guidning i enkle pædagogiske grundteknikker oplever stort set alle, at de selv kan skabe spændende tegninger, og at det er sjovt at formidle gennem strengen.

Seminaret er opdelt i fire dele; en kort introduktion, en gennemgang af grundteknikker, en drøftelse af brug af forberedte skabeloner, som kan fyldes ud sammen med borgeren, og som det fjerde en dialog om, hvordan deltagerne enten allerede bruger visuel formidling, eller tænker de kan bruge den.

Introduktion

I introduktionen bliver præstationsangsten taget ud af de fleste deltagere: "Det I laver skal ikke være kunst, det behøver ikke være pænt, men skal formidle en betydning og I skal tænke tegningen som et værktøj. Med meget enkle teknikker og fif ser det I tegner professionelt ud".

Målet er, at det grafiske skal hjælpe jeres budskab på vej – gerne som et supplement til det I siger. Et referat kan udarbejdes grafisk. I kan have forberedt en præsentationstegning og tale ud fra den, eller I kan have en delvist forberedt visuel skabelon som udfyldes undervejs.

Gennemgang af grundteknikker

Seminaret er spækket med øvelser, hvor deltagerne gennem enkle grundelementer lærer at tegne mennesker, kommunikation, kontekst og proces. Hovedbudskabet er "keep it simple" – tegn så lidt som muligt, men så meningen kommer frem. Detaljer ift. at tegne *mennesker* skal kun med, hvis absolut nødvendigt, f.eks. stetoskop signalerer læge, briller/stok et ældre menneske, perlekæde ældre kvinde, lommer og knap en sygeplejerske, rottehaler en pige, kasket en dreng m.m.

Kommunikation tegnes i talebobler, og her var tricket først at skrive teksten og derefter taleboblen. En samtale kan illustreres gennem to talebobler, der går ind over hinanden.

Kontekst er ting der indikerer steder. Steder kan illustreres gennem et banner, et mødebord med mennesker omkring, et hospital (stor bygning), natur – en skov mange træer m.m.m.

Proces kan tegnes gennem forskellige pile, der signalerer bevægelse eller sammenhæng.

Forberedte skabeloner

Inden enhver samtale med f.eks. en pårørende, en nyligt diagnosticeret, de frivillige, en medar-

bejdergruppe eller andre er det vigtigt at overveje: hvad er grundelementerne i den samtale jeg skal have, og hvilke signaler vil jeg gerne vise. Ved en samtale med f.eks. en pårørende vil det være naturligt, at denne sættes i centrum. At være i centrum kan illustreres ved at tegne personen midt på papiret. De temaer jeg vil berøre kan være skrevet i "solens stråler" der stråler ud fra tegningen af den pårørende. Christina J. Andersen giver et tip hertil "lad enkelte stråler stå uden tekst, så den pårørende kan skrive, hvad der er vigtigt at I får talt om".

Hvis der er behov for at illustrere en handlingsplan, kan en handlingsplan illustreres ved f.eks. tre kasser med pile imellem. Teksten kan være: Situation – handling – ønsket effekt.

Du kan have forberedt en skabelon, som du sammen med den pårørende fylder ud.

Fælles dialog

I deltageres drøftelser om hverdagssituationer bliver det fremhævet, at præskabeloner måske kan lukke en samtale og, at man endelig ikke skal benytte trappetrin men hellere et landskab (trappen forbindes med præstation).

Det bliver nævnt, om nogle demenssyge ville opleve at blive talt ned til, hvis vi tegner. Her skal vi som altid være opmærksom på den enkelte og benytte de redskaber, der giver den bedste kommunikation.

Det bliver fremhævet, at vi som personer føler os anerkendt, når vi efter en samtale har et stykke papir, og dermed noget vi kan beholde.

En deltager nævner, hvordan billeder og dermed visualiseringen giver andre billeder end ord og dermed kan hjælpe til at tale om det svære f.eks. alkoholforbrug. En øl tegnet på et bord kunne give anledning til en snak om alkohol.

Flere ser, at visualiseringsteknikkerne kan be-

nyttes i besøg ved borgere med anden etnisk baggrund end dansk, ved borgere med begyndende demens eller afasi. Det blev også nævnt, at teknikken kan benyttes i samarbejdet med andre faggrupper og til intern undervisning.

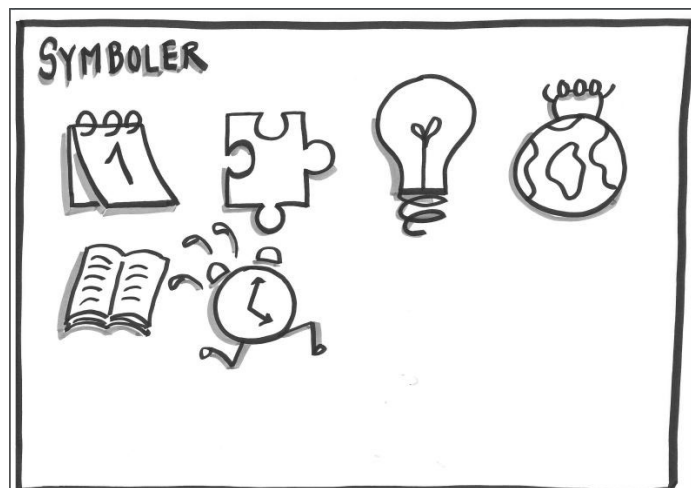
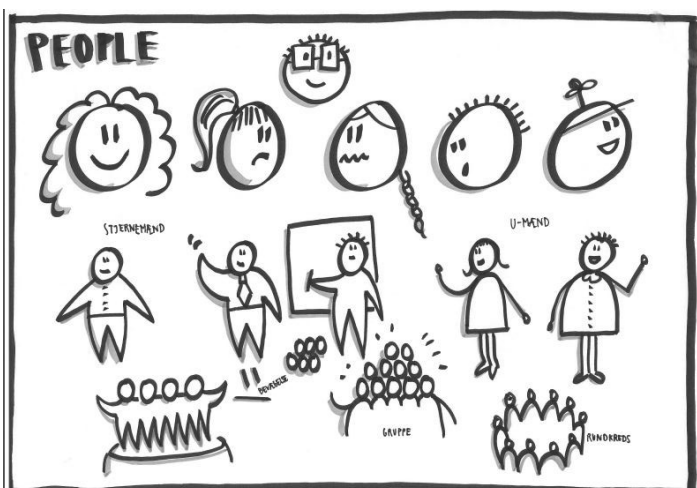
En deltager fortæller, at hun kunne forestille sig at benytte taleboblerne til forventningsafstemning ved den første samtale, så de når rundt om det personen gerne vil berøre. Man kan lave aftalen på et papir gennem en tegning og ord og være fælles om dette.

Flere fremhæver, at de godt kan forestille sig at have øvet sig i at tegne skabeloner og så lave dem på papir i situationen. En anden sagde: husk at bruge større papir end I er vant til at have med.

Referenten hører ved udgangen replikken: "Her kan man da sige, at vi med stolthed kan stjæle fra hinanden"!!!

Referencer: prøv at google grafiske stilladser, grafiske skabeloner – der er meget spændende grundmateriale på nettet.

Bogen Grafisk facilitering er skrevet af Elisabeth Skov Nielsen, Hanne V. Moltke og Ida Gamborg Nielsen. Den kan købes for 419 kr.

Find illustrationer fra Christina Juul Andersons oplæg [her](#)